

Výukový materiál zpracovaný v rámci operačního programu **Vzdělávání pro konkurenceschopnost**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Registrační číslo: CZ.1.07/1. 5.00/34.0084

Šablona: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Sada: 2 C

Číslo: VY_32_INOVACE_MYS_4ROC_13

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeled' kachnovití (Anatidae)

Předmět: **MYSLIVOST**

Ročník: **4**

Anotace: Seznámení žáků s čeledí kachnovití

Klíčová slova: Kachna divoká, kopřivka obecná, čírka obecná, čírka modrá, lžíčák pestrý, polák chocholačka, polák velký

Výukový zdroj: Prezentace Microsoft PowerPoint 2010

Typ interakce: Výkladová prezentace

Jazyk: Čeština

Datum: XII/2012

Autor: Ing. Petr Ťulpík

Adresa školy: Střední škola zemědělská Přerov, Osmek 47

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeled' kachnovití (Anatidae)

Vědecká klasifikace

Říše: Živočichové (Animalia)

Kmen: Strunatci (Chordata)

Podkmen: Obratlovci (Vertebrata)

Třída: Ptáci (Aves)

Podtřída: Letci (Neognathae)

Řád: **Vrubozobí - Anseriformes**

Podřád:

Čeled': **Kachnovití - Anatidae**

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeled' kachnovití (Anatidae)

Čeled' – kachnovití (Anatidae)

2. Podčeled' - Kachny (Anatinae)

- ☐ středně velcí ptáci s kratším krkem a kulatou hlavou
- ☐ zobák široký, plochý
- ☐ kačeři jsou větší, liší se barevně, během roku mají dvojí šat:
 - ☐ při podzimním pelichání (od srpna do září) postupně vyměňují peří a přitom létají
 - ☐ kačeři po přepeření pestrý, svatební šat, kachny nenápadně hnědé
 - ☐ letní pelichání (kačeři v VI, kachny v VII) - výměna veškerého peří (i letek v křídlech) najednou, ptáci nemohou cca tři týdny létat, skrývají se, jsou to tzv. pelicháči
 - ☐ kačeři - po tomto přepeření se podobají samicím

V myslivecké a ornitologické praxi se rozeznávají:

- ☐ **kachny plovavé**
- ☐ **kachny potápivé**
- ☐ **morčáci**

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeled' kachnovití (Anatidae)

Kachny plovavé

- ☐ sbírají potravu na hladině nebo nehluboko pod hladinou - malý ponor (tzv. panáčkováním) nebo ji filtrují z vody a řídkého bahna hustými lamelami po stranách zobáku
- ☐ mají podlouhlé tělo,
- ☐ plováky umístěné uprostřed, zadní volný prst nemá kožovitý lem-ploutvičku, prostřední je nejdelší
- ☐ při plavání mají ocas nad hladinou
- ☐ na křídlech mají pestře zbarvené pruhy peří - zrcátka
- ☐ hnízdí poblíž vod i na suchých místech (louky apod.)
- ☐ z hladiny vzlétají přímo vzhůru
- ☐ v letu je v křídle vidět pestře zbarvené, obvykle kovově lesklé zrcátko
- ☐ zástupci:
 - ☐ **kachna divoká**
 - ☐ **kopřivka obecná**
 - ☐ **čírka obecná**
 - ☐ **čírka modrá**
 - ☐ **lžičák pestrý**
- ☐ dříve mezi zvěří též ostralka štíhlá a hvízdák euroasijský

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeled' kachnovití (Anatidae)

Kachny potápivé

- ☐ plováky více posunuté dozadu a kožní lem na zadním volném prstu
- ☐ zrcátko na křídle mají nezřetelné nebo jen jednobarevné bez kovového lesku
- ☐ při plování mají zadní část těla ponořenou ve vodě
- ☐ potravu hledají pouze ve vodě a potápějí se za ní velmi hluboko
- ☐ ve vodě hlubší ponor
- ☐ z vody vzlétají obtížněji, s rozběhem
- ☐ v křídle nemají zrcátko
- ☐ na palci zřetelný blanitý lem, nejdelší prst je vnější
- ☐ potravu loví potápěním ze dna
- ☐ zástupci:
 - ☐ **polák velký**
 - ☐ **polák chocholačka**
- ☐ dříve mezi druhy zvěře též polák malý, polák kaholka, hohol severní, zrzohlávka rudozobá

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeleď kachnovití (Anatidae)

Charakteristiky potáplivých kachen

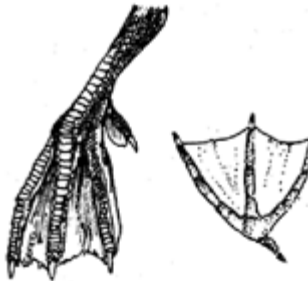
Vzlet

Plavání

Potápění

Plováky

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeleď kachnovití (Anatidae)

Kachny plovavé

Kachny potápivé

na souši

Kačer

Kačer

na vodní hladině

Kačer

Kačer

stopa pravého plováku
kachny plovavé

stopa pravého plováku
kachny potápivé

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeled' kachnovití (Anatidae)

Kachny plovavé

Kachny potápivé

při potápění

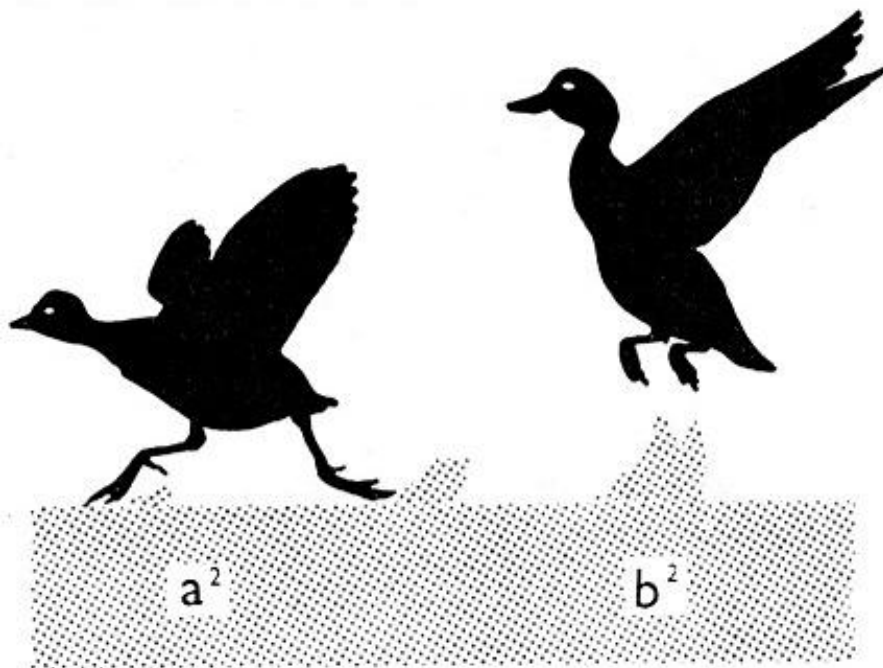
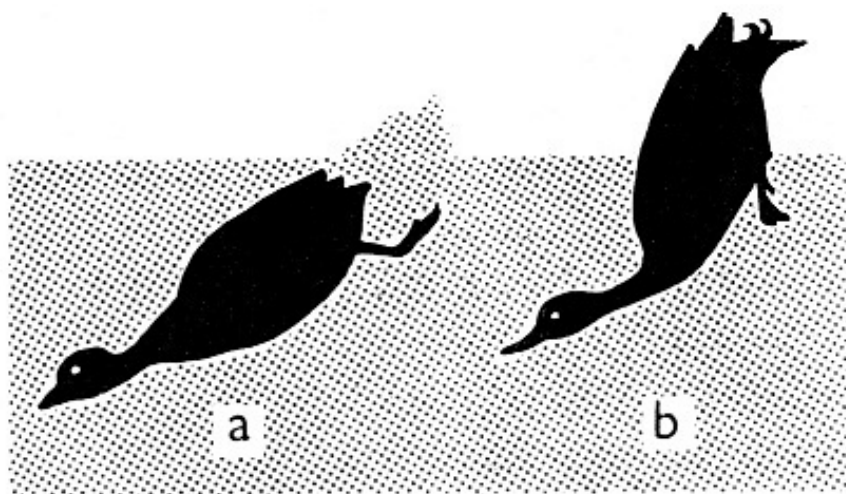
při vzletávání
z vodní hladiny

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeleď kachnovití (Anatidae)

Rozdílný způsob potápění a vzletání z vodní hladiny mezi

- ☐ kachnami potápivými (a_1, a_2)
- ☐ kachnami plovavými (b_1, b_2)

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeled' kachnovití (Anatidae)

Rozpoznávací znaky kachňat

a - březňačka

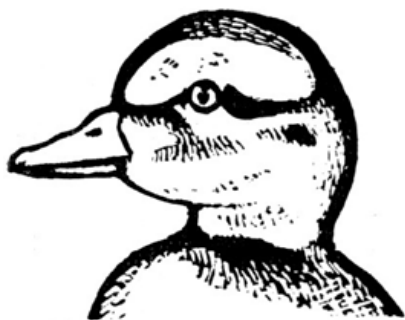
b - kopřivka

c - lžíčák

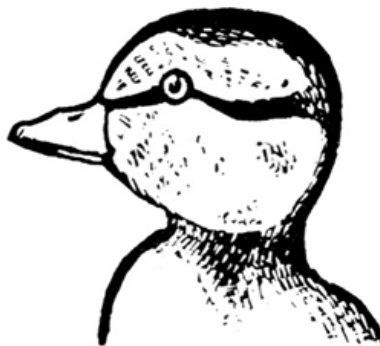
d - čírka modrá

e - čírka obecná

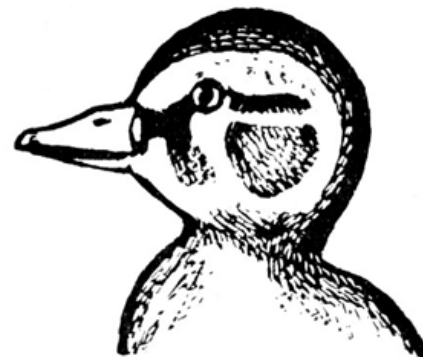
f - polák velký

a

b

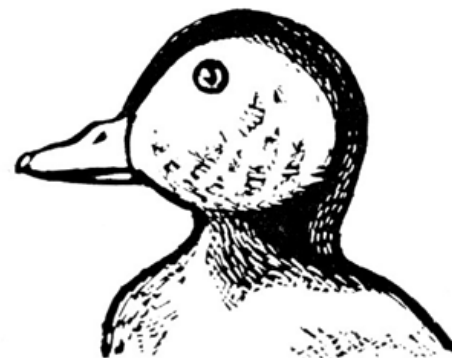
c

d

e

f

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeleď kachnovití (Anatidae)

Rozdílné držení těla vrubozobých ptáků na souši

- a - kachny plovavé
- b - kachny potáplivé
- c - morčáci
- d - husy

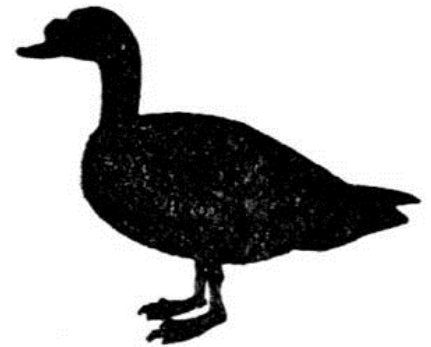
a

b

c

d

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeled' kachnovití (Anatidae)

Divoké kachny (kačeři) na vodě

a - březňačka

b - ostralka

c - kopřivka

d - hvízdák

e - lžíčák

f - čírka modrá

h - čírka obecná

h - chocholačka

i - polák velký

j - polák malý

k - rzohlávka rudozobá

l - morčák prostřední

m - morčák velký

a

h

b

i

c

j

d

k

e

l

f

g

m

Řád – vrubozobí (Anseriformes) – čeleď kachnovití (Anatidae)

Divoké kačeny (kačeři) v letu

a - březňačka

b - ostralka

c - hvízdák

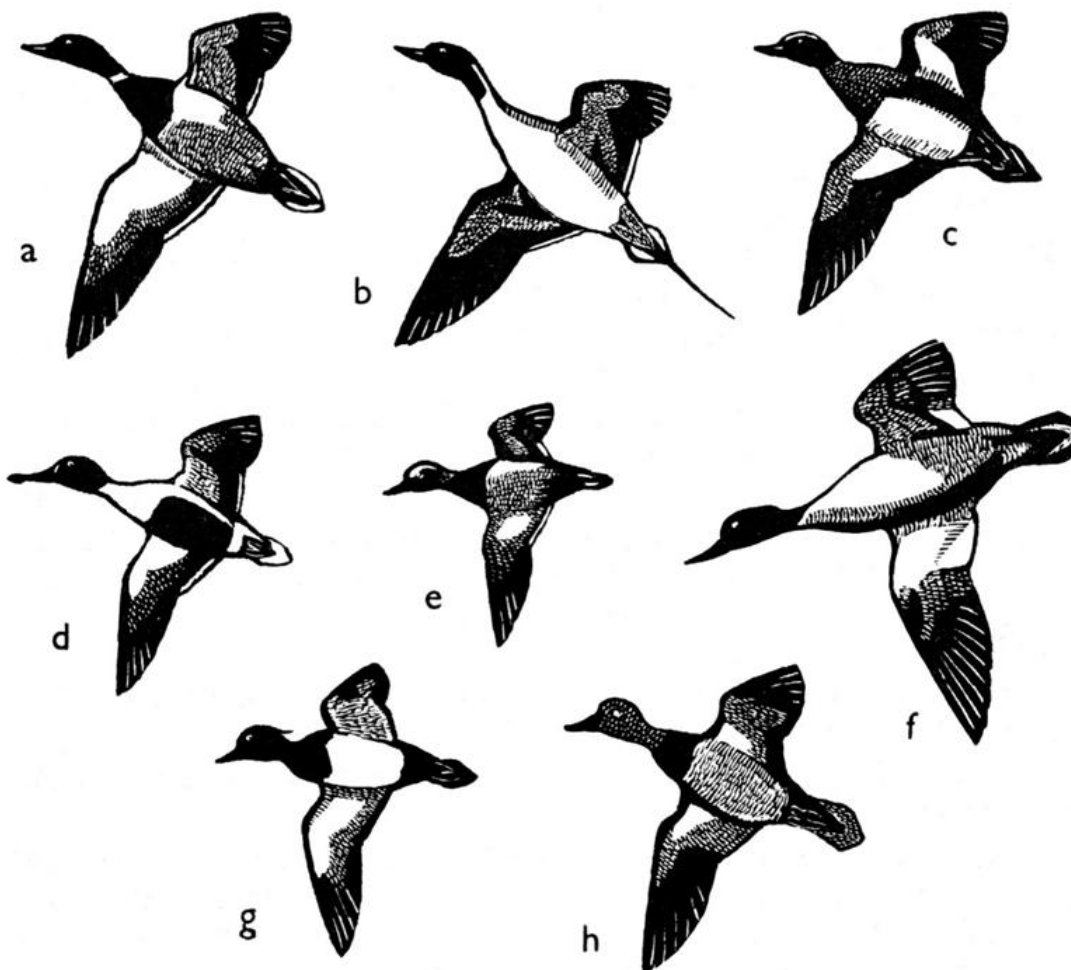
d - lžíčák

e - čírka obecná

f - morčák velký

g - chocholačka

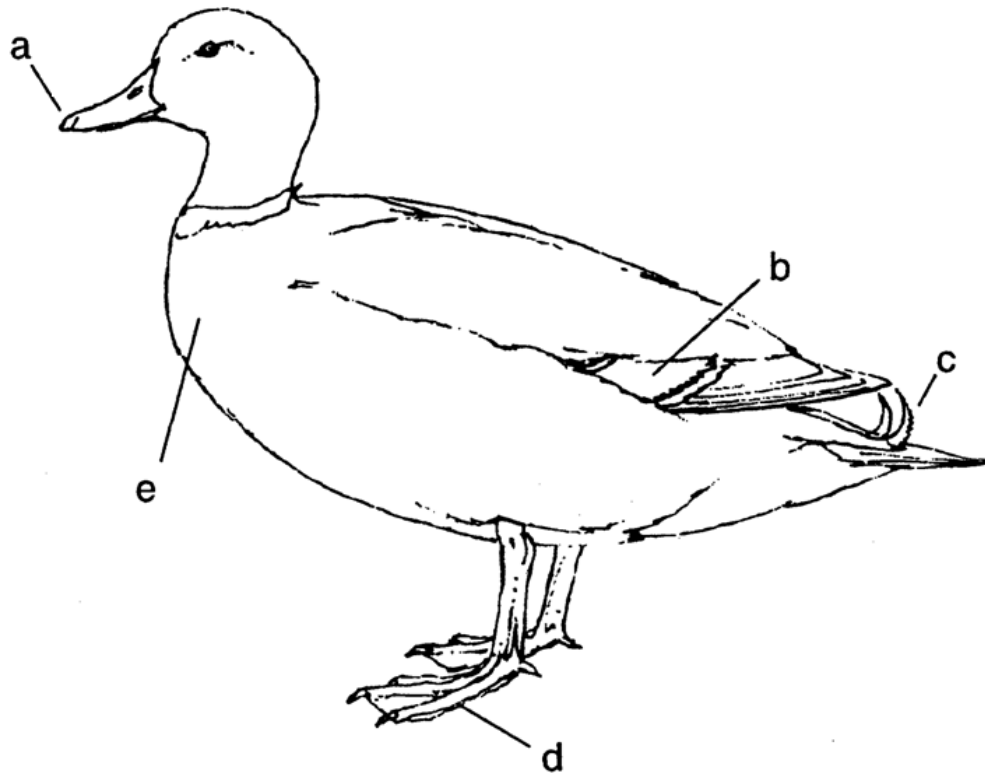
h - polák velký

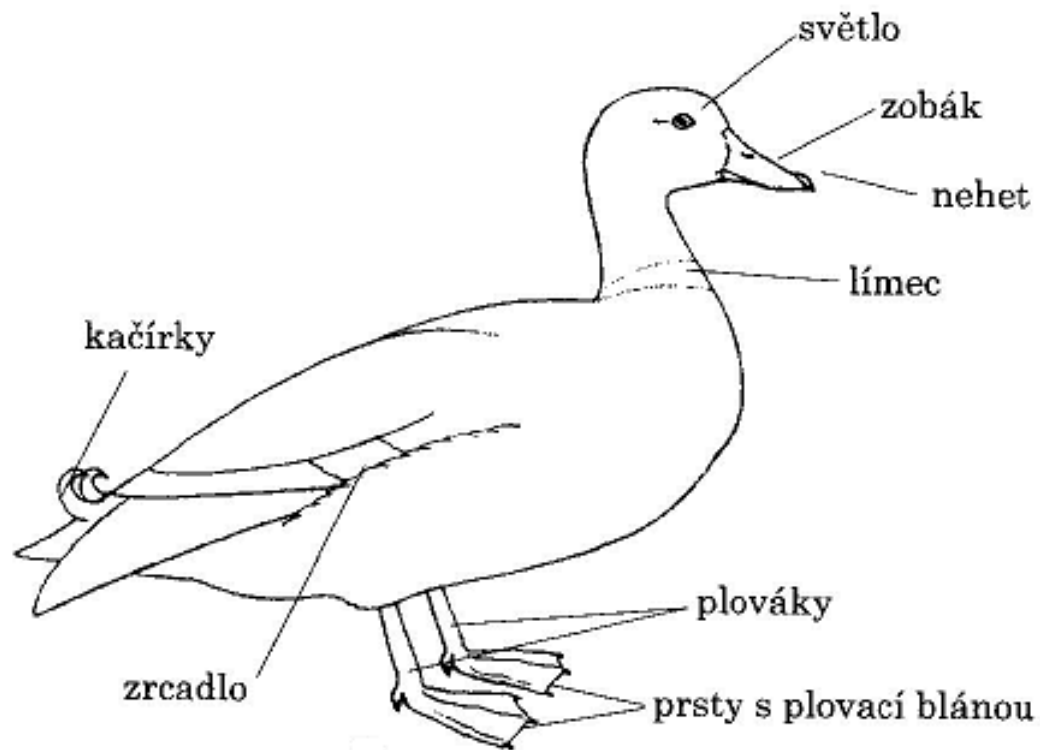
Kachnovití - Kachna divoká (*Anas platyrhynchos* L.)

Kachna

- a - nehet
- b - zrcadlo
- c - kačírky
- d - plovák
- e - límec

Kachnovití - Kachna divoká (*Anas platyrhynchos* L.)

Kachnovití - Kachna divoká (*Anas platyrhynchos* L.)

Kačer

Kachna

Vejce
57 x 41 mm

Kachně

Kachnovití - Kachna divoká (*Anas platyrhynchos* L.)

Stopy kachny divoké v chůzi

Stopa kachny divoké

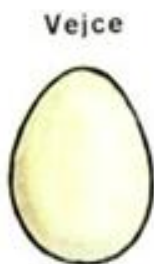
Kachnovití - Kopřivka obecná (*Anas strepera* L.)

Kačer

Kachna

Vejce

55 x 40 mm

Kachně

Kachnovití - Čírka obecná (*Anas crecca* L.)

Kačer

Kachna

Kachně

Vejce
47 x 34 mm

Kachnovití - Čírka modrá (*Anas querquedula* L.)

Kačer

Kachna

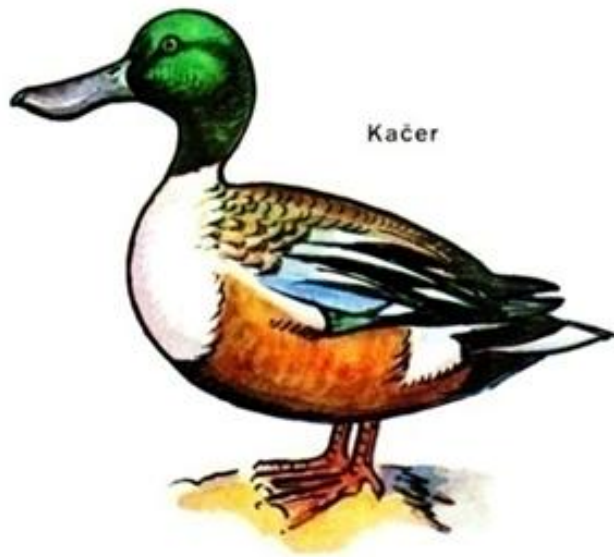

47 x 34 mm

Kachně

Kachnovití - Lžičák pestrý (*Anas clypeata* L.)

Kačer

Kachna

Plovák kachny plovavé

Vejce

53 x 37 mm

Kachně

Kachnovití - Polák chocholačka (*Aythya fuligula* L.)

59 x 41 mm

Kachnovití - Polák velký (*Aythya ferina* L.)

Kačer

Kachna

62 x 44 mm

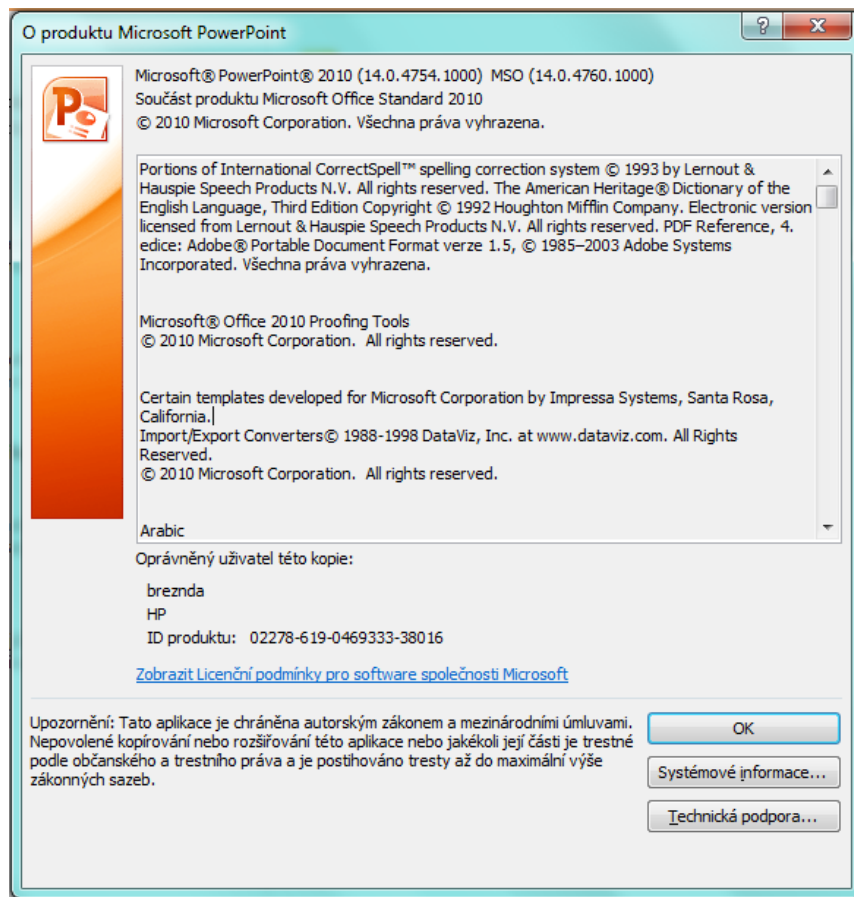

Kachně

Zdroje

- HROMAS, Josef a kolektiv. *Myslivost*. Písek: Matice lesnická, 2008, ISBN 978-80-86271-00-2.
- Liebl František. *Myslivost v obrazech I. díl – Zoologie*. Praha: Tomos, reklamní agentura Černá růže
- Forst Pavel a kolektiv. *Myslivost*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1983
- Forst Pavel a kolektiv. *Myslivost*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1975
- Bergl Jaroslav a kolektiv. *Myslivost*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1984
- Mottl Stanislav a kolektiv. *Myslivercká příručka*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1970.

Zdroje

**Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ing. Petr Ťulpík.
Financováno z ESF a státního rozpočtu ČR.**